

Anti-VEGF terapie zaznamenává v našem oboru velký boom, říká nový primář Očního oddělení MUDr. David Honner, FEBO

Oční oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s., stále inovuje používané léčebné postupy, sleduje trendy v oční chirurgii a aktivně pracuje na edukaci svých lékařů. Více informací naleznete v rozhovoru z jeho novým primářem MUDr. Davidem Honnerem, FEBO.

Pane primáři, jaká byla vaše cesta na Oční oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s.?
Během studií mne zaujaly menší chirurgické obory. Orientoval jsem se tedy tímto směrem. Po absolvování lékařské fakulty, v roce 2006, jsem dostal nabídku, abych nastoupil na Oční oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s.

Od roku 2016 jsem pak zastával funkci zástupce primáře. Musím velmi poděkovat emeritnímu primáři MUDr. Janu Sattranovi. Můj profesní start mi usnadnil tím, že mne od počátku bral pravidelně na operační sál. K atestaci jsem šel v momentě, kdy jsem měl odoperováno víc než sto očí se šedým zákalem. Ihned po ní jsem získal vlastní operační den a mohl už operovat zcela samostatně. Toto se dnes mladým začínajícím lékařům v takovém rozsahu nepoštěstí.

Primářem Očního oddělení jste od prvního ledna tohoto roku. Pět let jste působil jako zástupce primáře. S manažerskou agendou jste tedy již měl zkušenosti...
Na pozici zástupce primáře jsem se musel seznámit s administrativním chodem oddělení. Přibyla mi samozřejmě také zodpovědnost. V té době jsme plánovali nové operační sály a budoucí nové prostory oddělení v horním areálu nemocnice. Spolu s bývalým primářem a vedoucím Oddělení stavebních investic Ing. Františkem Bostlem jsme seděli nad výkresy a projekty a já mohl již tenkrát rozhodovat o podobě budoucího pracoviště. I přesto, že jsem byl zástupcem primáře pět let, je mnoho úkolů, které mne překvapily. Má pracovní agenda samozřejmě ještě více narostla. Vyhradil jsem si proto v diáři jeden den, kdy se věnuji pouze administrativě.

Máte již představu o organizačních změnách či nových postupech, které v dohledné době na oddělení zavedete?
Ano, rádi bychom prosadili pár novinek. Ať se jedná o organizaci práce či používání nových léků a metod. V krátké době bychom měli být dalším pracovištěm, kde bude zavedeno elektronické objednávání operací. Spolu s kolegyní MUDr. Nikolou Járovou, která získala zkušenosti z rohovkové ambulance Oční kliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, bychom rádi rozšířili naši operativu o transplantace amniových membrán u pacientů s nehojícími se defekty rohovky. Amnion je zárodečný obal, který je odebrán z placenty porodivších matek. Odebírá jej tkáňová banka. Pro svou hojivou funkci se využívá v případech, kdy je na rohovce nehojící se vřed či je rohovka perforovaná. Membrána se našije na rohovku do daného defektu a tím se usnadní její hojení. Pacienty, kteří měli takovéto problémy, jsme dosud posílali do Prahy. Do budoucna je budeme moci ošetřit zde na našem oddělení. Zvýšíme tím tedy jejich komfort a bezpečnost.

Jaké další novinky chystáte?
Spolu s primářem Neonatologického oddělení MUDr. Jiřím Duškem, Ph.D., bychom rádi zakoupili kameru na sledování sítnicových změn nedonošených pacientů (retinopatie nedonošených). Tato kamera by sloužila ke sledování a porovnání nálezů v čase. Využívali bychom jí také z forenzních důvodů před jejich ošetřením. Rádi bychom u těchto pacientů přešli z kryochirurgické metody (zmrazení) na metodu ošetření laserem, popřípadě v kombinaci s takzvanou anti-VEGF terapií.

Objasněme, co metoda anti-VEGF znamená.
Při anti-VEGF terapii lékař injekcí vpraví protilátku cévního růstového faktoru (VEGF) do sklivcového prostoru. Tato látka zabrání růstu novotvořených cév v prostoru oka. Je

MUDr. David Honner, FEBO | Foto: Jan Luxík

to velký trend posledních let. Tyto injekce dnes aplikujeme v makulárním centru na jiné typy onemocnění, například na věkem podmíněnou makulární degeneraci, diabetický makulární edém či žilní okluzi. Takových aplikací provedeme přibližně 4 000 ročně. Počet takto ošetřených pacientů za poslední roky výrazně stoupá. Upravili jsme proto i prostory, ve kterých tyto výkony provádíme. V červnu minulého roku jsme otevřeli makulární centrum, které je vybaveno novou technikou. Organizace práce je zde nyní efektivnější. Dříve se na péči o jednoho pacienta podíleli tři lékaři, tři sestry a jeden sanitář. Dnes to umíme s jedním lékařem a dvěma sestrami. Zkrátily se nám díky tomu čekací doby, a my se tak můžeme postarat o více pacientů.

Jakým směrem se váš obor vyvíjí?
Vedle již zmíněné anti-VEGF terapie přibývají i nové léky, které můžeme do oka aplikovat. Jedná se o některá cytostatika či kortikosteroidy. Působí pouze lokálně ve sklivcovém prostoru, což je díky jejich systémovým nežádoucím účinkům výhodné. Co se týče vitreoretinální chirurgie, kterou na našem oddělení velmi intenzivně rozvíjel bývalý primář MUDr. Sattran, vidíme, jak se neustále zmenšují průměry nástrojů, kterými operujeme. Během operace zavedeme do oka 3 porty, kterými vsouváme operační nástroje. Dříve jsme museli tyto sklerotomie vždy operačně zavřít, zašít. Dnes jsou nástroje tak tenké, že můžeme praktikovat takzvanou bezstehovou chirurgii. Výrazně se tím zkrátila délka zákroků. Výkony, které jsme v minulosti operovali 2 hodiny, zvládneme dnes za 20–50 minut. Velkým benefitem je také fakt, že můžeme pacienty druhý den po operaci propustit domů. Dalším trendem je neustálý vývoj umělých nitroočních čoček, potažmo navigačních systémů, které pomáhají co nejpřesnějšimu výpočtu optimální umělé čočky pro pacienta. Rádi bychom tento směr následovali, rozšířili sortiment nabízených nitroočních čoček a připravili prostor pro implementaci některého z navigačních systémů.

Čerpáte inspiraci z jiných pracovišť?
S kolegy navštěvujeme jiná pracoviště, kde sbíráme zkušenosti. Plánujeme také edukativní stáž zaměřenou na výše zmiňované laserové ošetřování sítnice nedonošených. Co se týče zahraničí, z hlediska technického vybavení se velmi progresivně vyvíjí asijské země. Pro nás, kteří se věnují vitreoretinální chirurgii, je Mekkou frankfurtský kongres, který pořádá Prof. Dr. Med. Claus Eckardt. Tento kongres se koná jednou za dva roky a pro vitreoretinální chirurgy je zdrojem informací a zkušeností. Sám jsem měl možnost se služebně podívat do Izraele a Velké Británie, kde jsem krátce pobyl na Manchester Royal Eye Hospital. Tento kurz hodnotím velmi pozitivně, vědecká úroveň celého zařízení a renomé zdejších lékařů je na vysoké úrovni. Získal jsem vhled do možností, jak se vypořádat s neustále narůstajícím množstvím pacientů vyžadujících anti-VEGF léčbu.

Je Oční oddělení Nemocnice České Budějovice, a.s., jediným lůžkovým pracovištěm svého druhu v Jihočeském kraji?
Ano. Svou spádovostí zajišťujeme specializovanou péči pro více než 600 000 obyvatel Jihočeského kraje. Jsme jediným lůžkovým pracovištěm s 24hodinovou nepřetržitou pohotovostní službou v Jihočeském kraji. Běžné sledování pacientů by měli zajišťovat periferní oční lékaři. Komplikované případy vyžadující specializovanou péči následně s žádankou k řešení odesílají na naše pracoviště. Dále v ambulancích přijímáme úrazy, náhlé ztráty zraku, konzilia pro ostatní oddělení. Tyto případy, včetně urgentních dětských stavů mají vždy přednost. Pacienti, kteří přicházejí bez objednání a bez doporučení nebo pacienti, kteří mají svého očního lékaře, ale z nějakého důvodu se rozhodli navštívit naši ambulanci, čekají bohužel déle. Jedině tak můžeme zajistit statut Očního oddělení jako nejvyššího krajského pracoviště se specializovanou a superkonziliární péčí a ostatní méně náročnou péči přenecháme smluvním lékařům pojišťoven. Toto by mělo platit i v dětské oční ambulanci, která nemůže suplovat nedostatečně zastoupenou péči periferie. Denně ošetříme zhruba 100 pacientů.

Máte na oddělení řadu nových kolegů. Jak na vašem oddělení probíhá jejich další vzdělávání?
Od listopadu pořádáme pravidelné oční semináře s cílem naučit mladší kolegy prezentovat, přednášet. Lékař je kvalifikovaný zhruba v okamžiku, kdy má před sebou atestaci, tedy po 4,5 letech. Nicméně po celý život by měl zůstat pokorný k vědě a respektovat přírodu.

Sám v této době zjišťuji, jak moc je oftalmologie rozmanitým oborem a stále se z nových případů učím. Oční operativa je velice specifická disciplína, není pro každého, ale je pomyslnou třešničkou na dortu celé oftalmologie. Mým cílem je dát příležitost nadějným mladým lékařům a pokračovat v duchu svého učitele, primáře MUDr. Jana Sattrana, jehož cílem vždy bylo zachování povědomí o oftalmologii jako chirurgickém oboru. Spoléhám také na pomoc své zástupkyně MUDr. Jany Nejedlé, FEBO, která je mi svou odborností i chirurgickou zkušeností rovnocenným partnerem.

Spolupracujete s periferními očními lékaři?
Ano. S periferními očními lékaři konzultujeme jednotlivé případy elektronicky, například tak, že nám oční lékař pošle snímky a my dle nálezu objednáme pacienta na potřebný zákrok. Kvalitní spolupráce s kolegy mimo nemocnici je pro mne prioritní a osobní kontakt nutný. Aktuálně také přemýšlíme o dalším ročníku kongresu Timrovy dny, který by se měl uskutečnit v květnu. Rádi bychom také pořádali minimálně jednou za rok seminář, na kterém se s periferními očními lékaři potkáme a seznámíme je s novinkami našeho oddělení.

Bc. Iva Nováková, MBA
Oddělení vnitřních a vnějších vztahů